

stuk **326** (2009-2010) – Nr. 3
ingediend op 27 juli 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van mevrouw Gwenny De Vroe, de heer Sven Gatz,
mevrouw Irina De Knop en de heren Boudewijn Bouckaert,
Luckas Van Der Taelen en Hermes Sanctorum

betreffende de uitbreiding van het werkingsgebied
van vzw ‘de Rand’ tot alle gemeenten
uit het arrondissement Halle-Vilvoorde
en de gemeenten Bertem, Huldenberg,
Kortenberg en Tervuren,
gelegen in het arrondissement Leuven

Hoorzitting

Verslag

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
uitgebracht door mevrouw Karin Brouwers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Mark Demesmaeker.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Tom Dehaene, Paul Delva, Eric Van Rompuy;
de heer Erik Arckens, mevrouw An Michiels, de heer Joris Van Hauthem;
de dames Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;
de dames Mia De Vits, Yamila Idrissi;
de heren Mark Demesmaeker, Willy Segers;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Jan Laurys, Johan Sauwens, Koen Van den Heuvel;
de dames Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, Gerda Van Steenberge, Linda Vissers;
mevrouw Irina De Knop, de heer Sven Gatz;
de heren Marcel Logist, Frank Vandenbroucke;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Tine Eerlingen;
de heer Peter Reekmans;
de heer Hermes Sanctorum.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

- 326** (2009-2010) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

1. Uiteenzetting door de heer Eddy Frans, algemeen directeur vzw ‘de Rand’...	4
2. Uiteenzetting door de heer Willy De Waele, burgemeester van Lennik.....	6
3. Uiteenzetting door de heer Chris Taes, burgemeester van Kortenberg	8
4. Uiteenzetting door mevrouw Elke Zelderloo, gedeputeerde bevoegd voor het Vlaamse karakter bij de provincie Vlaams-Brabant.....	10
5. Bespreking	12

De Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand hield op 16 juni 2010 een hoorzitting over het voorstel van resolutie betreffende de uitbreiding van het werkingsgebied van vzw 'de Rand' tot alle gemeenten uit het arrondissement Halle-Vilvoorde en de gemeenten Berthem, Huldenberg, Kortenberg en Tervuren, gelegen in het arrondissement Leuven (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 326/1). Sprekers waren: de heer Eddy Frans, algemeen directeur vzw 'de Rand', de heer Willy De Waele, burgemeester van Lennik, de heer Chris Taes, burgemeester van Kortenberg, mevrouw Elke Zelderloo, gedeputeerde bevoegd voor het Vlaams karakter bij de provincie Vlaams-Brabant.

1. Uiteenzetting door de heer Eddy Frans, algemeen directeur vzw 'de Rand'

De heer Eddy Frans: Het verheugt me de mening van de vzw 'de Rand' te kunnen verduidelijken. Op de hoorzitting van 24 maart over de gehele werking van de vzw, hebben enkele parlementsleden al naar ons standpunt gevraagd. De voorzitter heeft dat daar toegelicht en het is vandaag nog steeds niet veranderd.

Het initiatief zelf van het voorstel stemt me bijzonder tevreden. Het toont immers aan dat de uitdaging van de ontnederlandsing van de Vlaamse Rand politiek erkend wordt, dat men het beleid ter zake wil versterken en uitbreiden. Bovendien bewijst het dat de positie van vzw 'de Rand' in het geheel van actoren die met de Vlaamse Rand begaan zijn als cruciaal wordt ervaren.

Met betrekking tot de opmaak en formulering van het voorstel wil ik kwijt dat het me verbaasde dat ze het zo expliciet en daardoor exclusief had over het werkingsgebied van vzw 'de Rand'. Dat maakt dat ze ook exclusief focust op de terreinen waar de vzw actief is. Dat spitst zich vooral en bewust toe op de facilitaire gemeenten omdat de gemeentebesturen daar tekortschieten in hun verantwoordelijkheden inzake cultuur, jeugd en sport. In de andere gemeenten van de Vlaamse Rand is de organisatie actief op het vlak van informatie, onder meer via de RandKrant, documentatie, het documentatiecentrum en voornamelijk via taalpromotie door het aanbieden van formats en taalproducten. Het lijkt me beter, vanuit de correcte vaststellingen qua omgevingsanalyse van de ondertekenaars van de resolutie, te pleiten voor een bewust en gediversifieerd omgaan met ontnederlandsing binnen een veelheid van beleidsdomeinen en niet alleen binnen de actiesferen van vzw 'de Rand'.

De Vlaamse Rand is een begrip dat nergens decretaal omschreven wordt. De huidige afbakening spruit voort uit een politieke afspraak tussen de Vlaamse overheid en de provincie Vlaams-Brabant. Die heeft tot gevolg dat het beleid ter zake concreet kan worden ingevuld zonder in een toestand terecht te komen waarbij een beleid rond het Vlaamse karakter buiten die rand niet meer mogelijk zou zijn. Een uitbreiding van het begrip Vlaamse Rand moet derhalve een afspraak behelzen tussen de Vlaamse overheid en het provinciebestuur van Vlaams-Brabant. Het is immers zinloos dat twee entiteiten die een beleid voor de Vlaamse Rand voeren, het niet over dezelfde gebiedsomschrijving zouden hebben. Vooraleer er dus een beslissing wordt genomen moet er overleg zijn tussen de beide beleidsniveaus op politiek en administratief niveau om tot een consensus te komen. Ik kijk uit naar de standpunten van die partijen.

De bestaande gebiedsomschrijving van de Vlaamse Rand stoelt louter op geografische factoren. Het zijn de gemeenten die grenzen aan het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of aan een facilitaire gemeente. Dat brengt het op 19 gemeenten. Uit het Vlaamse beleid van de voorbije jaren blijkt duidelijk dat de politieke omschrijving slechts in beperkte mate een beleidscriterium is geweest om maatregelen te begrenzen. Het bleek perfect mogelijk om invulling te geven aan beleidsmaatregelen ten behoeve van het Vlaamse karakter in gemeenten die niet tot de geografische omschrijving behoren. Zo heeft men inzake

huisvesting met Vlabinvest (Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant) een andere omschrijving gehanteerd. Hetzelfde geldt ook voor het flankerende beleid met betrekking tot het Vlaams Strategische Gebied rond Brussel, het zogenaamde VSGB, voor het beleid rond groenverwerving in de Groene Gordel, voor de taalbeleiderondersteuning die door het Huis van het Nederlands in Vlaams-Brabant wordt aangeboden aan alle gemeenten van de provincie, en voor de gezamenlijke promotiecampagne voor NT2 van de provincies en de vzw. Ook vzw 'de Rand' werkt in de praktijk dus ruimer dan de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand, soms als bewuste keuze, soms als een logisch gevolg van de manier van werken. Zo worden formats ontwikkeld voor taalpromotie die na testen op efficiëntie verspreid worden, ook in andere gemeenten dan de 19, als erom gevraagd wordt. Concreet gaat dat dan om voetbalwoordenboekjes, een dvd voor sporttrainers, formules voor taalstages en taalateliers, pictogrammenboekjes, theaterproducties voor anderstaligen en hun educatieve omkadering, formules voor het sensibiliseren van handelaars, een methode voor NT2 (Nederlands als tweede taal) om de spreekdurf aan te scherpen enzovoort. Het materiaal wordt vanuit vzw 'de Rand' ter beschikking gesteld, maar er zijn buiten wat zich in de zes faciliteitengemeenten afspeelt geen financiële stromen naar andere gemeenten. De ondersteuning gebeurt via het ter beschikking stellen van materiaal en door het organiseren van ervarings- en expertise-uitwisseling op het platform, onder meer van de gemeenten van de Vlaamse Rand. Dat functioneert op initiatief van de provincie. Ook die manier van werken is niet begrensd door de omschrijvingsbeperking van 19 gemeenten.

Bepaalde andere werkingssferen worden echter wel strikter binnen die begrenzing gehouden, zoals de RandKrant. Het documentatiecentrum focust ook op dat gebied als het om lokale informatie gaat, maar spoort breed op het vlak van algemene documentatie, mede door de keuze van het medium, met name een website.

Het voorlopige besluit luidt daarom dat de bestaande afbakening van relatief belang is en dat in de praktijk ruimer wordt gewerkt.

Moet die pragmatische aanpak dan ook bevestiging krijgen in een formele uitbreiding van het werkingsgebied? Wij zijn er op dit ogenblik niet meteen een voorstander van. Ten eerste is het volgens ons heel belangrijk om met het geheel van de problemen en uitdagingen te blijven focussen op die gemeenten die het meest onder druk staan. Uitbreiding kan dat doen vervagen.

Ten tweede zit ook de Rand middenin een periode van forse besparingen, die ook merkbaar was in de dotatie aan de vzw 'de Rand' en doorloopt in 2011. Een uitbreiding van het werkingsgebied vergt een gelijklopende toename in de middelen.

Ten derde lijkt het ons niet logisch om de omvang van de problematiek in de ogen van de Franstaligen nog te vergroten door een formele uitbreiding.

Mocht er alsnog een beslissing vallen in de zin van uitbreiding, dan moet er hoe dan ook voorafgaand een consensus bereikt zijn met de deputatie en de provincieraad van Vlaams-Brabant.

Betekent dit dat we ervoor pleiten om binnen de huidige kaders te blijven werken? Neen, wel integendeel. Ik pleit ervoor om in cruciale beleidsdomeinen die een impact hebben op het stimuleren van het leren en gebruiken van het Nederlands, te werken op basis van criteria eigen aan het beleidsdomein of de problematiek, veeleer dan af te gaan op louter de geografische gebiedsomschrijving. Zo zou voor de ondersteuningsmaatregelen in het basisonderwijs het behoren tot een van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand niet het criterium moeten zijn, maar wel de graad van aanwezigheid van Franstaligen op de school in kwestie. Dat was ook voorzien in het regeerakkoord, maar blijft vooralsnog onuitgevoerd bij gebrek aan financiële middelen.

2. Uiteenzetting door de heer Willy De Waele, burgemeester van Lennik

De heer Willy De Waele: Ik hoor met belangstelling dat de werking vooral moet gebeuren via de zes faciliteitengemeenten en dat aan eventuele uitbreiding een verhoging van de middelen gekoppeld moet worden. Wat ik wil aantonen, is dat ook gemeenten buiten die 19 gemeenten van de Vlaamse Rand, de aandacht verdienen van de vzw.

Professor Boes en Kristof Abbeloos formuleren het als volgt: “Zorg en aandacht voor taal en cultuur, is een essentieel onderdeel van elke beschaving. Ook als het Nederlands niet bedreigd is in zijn voortbestaan, zoals voor vele talen helaas wel het geval is, is er reden om die zorg en aandacht niet te laten verslappen, zeker niet in de Vlaamse Rand waar de druk van andere talen en het Frans groot blijft. Zoeken of en hoe het Nederlandstalig karakter van die rand tot uiting kan worden gebracht, heeft niets te maken met nationalisme, maar alles met zelfrespect voor eigen taal en cultuur.”.

Mijn invalshoek gaat uit van de aanleiding voor de oprichting van vzw ‘de Rand’. Die moest de toenemende verfransing in de zes faciliteitengemeenten tegengaan. Dat is zich beginnen uitbreiden naar de aangrenzende gemeenten, in totaal de 19. Daar komt dan ook de afbakening vandaan. De verfransing en ontnederlandsing is in heel Halle-Vilvoorde intussen een grotere bedreiging geworden dan in 1996 bij de oprichting van de vzw ‘de Rand’. Het beleid tot versterking en bescherming van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Regering kan effectief tot uitvoering worden gebracht. Toch ontsnappen andere zaken aan de Vlaamse bevoegdheidssfeer. Zo heeft het Vlaams Parlement geen vat op de staatsinrichting en de mechanismen die beletten dat de kieskring en het gerechtelijke arrondissement worden gesplitst. Dat heeft een maximale invloed op de verfransing in de Rand. De faciliteiten van 1963 moesten vanuit onze visie ertoe strekken dat er een aanpassing aan de Vlaamse cultuur zou gebeuren. Ze zijn door de Franstaligen misbruikt om de Rand te verfransen en dat is nog steeds het geval. Vlaanderen heeft er geen impact op. De mathematische meerderheid in dit land, de Vlamingen, zijn een politieke minderheid. We kunnen niet meer over ons eigen lot beschikken.

Het gemeentelijke werkingsgebied van Lennik kan zodoende geen beroep doen op de knowhow van de vzw om het Nederlandstalige karakter van de gemeente te versterken, bijvoorbeeld in het kader van promotiecampagnes ten voordele van het Nederlands of het opvangen van een tekort aan taallessen voor anderstaligen, het organiseren van activiteiten op maat van de jeugd voor sport- en cultuurevenementen via kinderateliers of speelpleinwerking waar het Nederlands door anderstalige kinderen ingeoefend wordt tijdens vakantieperiodes. Psychologisch zou het voor anderstaligen een duidelijk signaal zijn als ook buiten de 19 gemeenten een statement geldt dat ze in het Nederlandstalige taalgebied wonen en dat het Nederlands daar de voertaal is en ze dat moeten aanvaarden.

We kunnen de cijfers niet negeren. In 2007 bleek uit de cijfers van Kind & Gezin dat de thuistaal Nederlands in Vlaams-Brabant van 70,9 percent in 2004 al was teruggevallen tot 69 percent. In het bestuurlijk arrondissement Halle-Vilvoorde was dat percentage al gedaald tot 58,7 in 2004 en tot 55,6 percent in 2007, met schrijnende cijfers in de zes faciliteitengemeenten tot minder dan 20 percent in Nederlandstalige gezinnen, zelfs waar vzw ‘de Rand’ zeer actief optreedt.

De memorie van toelichting van het voorstel van resolutie stelt dat tot 2060 in het bestuurlijk arrondissement Halle-Vilvoorde de bevolking zou toenemen met 28 percent, zowat evenveel als het Brusselse Gewest. Het basisonderwijs in de randgemeenten wordt nu al geconfronteerd met een sterke instroom van anderstaligen. Zo is dat in Sint-Pieters-Leeuw volgens Kind & Gezin 64 percent, in Diegem 55 percent, in Sint-Stevens-Woluwe 56 per-

cent, in Steenokkerzeel 26,6 percent en in Ternat 35,8 percent. In het Brusselse Gewest is de toestand nog erger. Dat heeft tot gevolg dat vooral Franstalige ouders het gewest verlaten om in het Vlaamse Gewest kwalitatief onderwijs voor hun kinderen te zoeken. Die immigratie verhoogt de druk op de kwaliteit van het onderwijs in de Rand nog. Het wordt ook moeilijk om die immigratie onder controle te houden gezien het toenemende geboorteoverschot van allochtone aard in het Brusselse Gewest. In Lennik is de toestand niet anders en is de druk van anderstaligen in het onderwijs even groot.

De Vlaamse overheid verplicht ons naar de taalaanhorigheid van vader en moeder te vragen. Tot mijn grote verbazing bleek voor dit schooljaar voor het kleuteronderwijs dat amper 68,57 percent van de kleuters als huistaal het Nederlands hanteert. In 2009 was dat nog 81,25 percent, in 2008 82,69. Het is een terugval met 14,12 percent in amper drie jaar. Het gebruik van het Frans van de ouders nam sinds 2008 met 17,31 percent toe tot 32,86 percent in 2010. Dat alleen al lijkt me voldoende basis om het werkingsgebied van vzw 'de Rand' uit te breiden. De aangroei van kleuters bestaat trouwens voor twee derde uit kinderen van allochtone oorsprong. Voor het lager onderwijs is de evolutie voorsnag minder frappant, maar de verfransingsdruk zal zich uiteindelijk ook in Lennik doorzetten, met het oog op de mate waarin de instroom in het kleuteronderwijs het beleid bepaalt. De cijfers tonen aan dat zonder een kentering de ontnederlandsing zal blijven toenemen en het gebruik van het Nederlands als communicatiemiddel marginaliseren. Ik heb een tabel opgesteld die voor iedereen ter beschikking kan worden gesteld.

Met alleen maar extra leerkrachten wordt het probleem niet opgelost. Er zijn structurele maatregelen nodig. De omzendbrieven Peeters en Martens moeten onverkort gehandhaafd blijven. Door het Franstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten te blijven financieren, werkt men de verfransing in de hand op eigen terrein. Dat moet ophouden. Ook de plannen voor de uitbreiding van het stedelijk gebied Brussel moeten een halt toegeroepen worden, want er worden zaken geprogrammeerd die de concentratie van Franstaligen nog aanmoedigen. Vooral het versterken en financieel onderbouwen van het voorkeurecht van de lokale besturen is belangrijk, want hoewel de gemeenten het recht wel hebben, is het voor hen financieel quasi onmogelijk het ook uit te oefenen. Voorts moet blijvend aandacht besteed worden aan de gevolgen van beslissingen van de Vlaamse overheid zelf. Zo heeft het Gewestelijk Expressnet ook een omgekeerd effect. Het maakt het nog gemakkelijker om zich van en naar de Rand te trekken voor wie in Brussel woonde. De effecten daarvan laten zich al voelen in Liedekerke, Denderleeuw en Affligem. Men trekt naar die buitengemeenten, accepteert de taal van Vlaanderen niet en past zich niet aan. Ook dat is een reden om de werking van vzw 'de Rand' uit te breiden.

Inzake het woonaspect kan ik het voorbeeld geven van de ijsfabriek Artic in Lot. Die is enkele jaren geleden omgevormd tot lofts. Ze zijn voor driekwart door Franstaligen bezet en de publiciteit is zo goed als uitsluitend in het Frans. Alweer een reden om aan de vraag tot uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw. Uitbreiding tot het Vlabinvest-gebied zou toelaten dergelijke praktijken op te vangen. Ik besef goed dat het niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse overheid behoort, maar toch zou er een blijvende aandacht moeten zijn voor het verwerpen van elke vorm van in- en uitschrijvingsrecht, van elke bevoegdheid van de Franse Gemeenschap in de zes faciliteitengemeenten en bij uitbreiding ook Vlaams-Brabant inzake onderwijs, jeugd, cultuur, welzijn en ouderenzorg, van elke vorm van apparentering voor en met de Franstalige lijsten in Vlaams-Brabant. Al die elementen zijn een voedingsbodem voor de anderstaligen en vooral de Franstaligen in het aanpassingsproces aan de woonplaats die ze vrijwillig hebben gekozen. Ze weten dan ook dat de voertaal er het Nederlands is. Met het oog op die vaststellingen is de uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw 'de Rand' wel degelijk te verantwoorden, maar ik volg de directeur in zijn redenering dat dan de werkmiddelen ook moeten worden aangepast.

De uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw zou tevens een niet te miskennen Vlaams politiek signaal zijn dat Vlaanderen de verbrusseling van de Vlaamse Rand niet zal gedogen en bereid is daarin te investeren.

3. Uiteenzetting door de heer Chris Taes, burgemeester van Kortenberg

De heer Chris Taes: Ik ben blij dat we ook vanuit het arrondissement Leuven onze mening kwijt kunnen. De verfransingsdruk beperkt zich immers niet tot Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV).

Ik situeer kort Kortenberg: het is een gemeente in Vlaams-Brabant met iets minder dan 19.000 inwoners. Het ligt tussen Leuven en Brussel, maar behoort tot het arrondissement Leuven. Een deel is residentieel en licht verstedelijkt, maar een derde van het grondgebied is nog bosgebied en er is dus ook een zeer landelijk deel. Onze Vlaamse gemeente stelt zich zeer gastvrij op ten aanzien van anderstaligen, maar verwacht ook een en ander qua integratie. We zijn trots op ons rijk verenigingsleven – met ongeveer 300 verenigingen in sectoren als jeugd, cultuur, sport en vrije tijd – dat we zien als een accuraat middel in de strijd tegen de veranderstaliging van de regio. In Kortenberg zijn er jaarlijks ongeveer duizend in- en uitschrijvingen op het vrij geringe bevolkingsaantal. Er is een netto-aangroei van ongeveer 150 inwoners per jaar.

Is er algemeen in Leuven en specifiek in Kortenberg een druk op het Vlaamse karakter? Daarop moet ik ondubbelzinnig ‘ja’ antwoorden. In 2005 verscheen een studie van Kind & Gezin met cijfergegevens van 2004. Voor Kortenberg gold dan al dat 23 percent van de gezinnen met jonge kinderen anderstalig waren. Dat was al verrassend, maar een nieuwe studie van 2009 wijst uit dat intussen 29,7 percent van dergelijke gezinnen het Nederlands niet als huistaal gebruikt. Ook in de scholen merken we dat steeds meer kinderen anderstalig zijn. Wie gaat winkelen, stelt vast dat anderstaligen in de gemeente – Franstaligen, maar net zo goed Engelstaligen of Oost-Europeanen – het lang niet vanzelfsprekend vinden dat ze de taal van de streek moeten leren en er bijna van uitgaan dat winkeliers en kassajuffrouwen onder enige druk moeten staan om een andere taal te gebruiken. Bij huwelijken en samenlevingscontracten blijkt dat ongeveer 20 percent anderstalig is. Het aantal gevallen waarbij een officiële tolk moet worden ingeschakeld, neemt gestaag toe. In de loop van de bestuursperiode heb ik zelf geweigerd een samenlevingscontract af te sluiten toen de mensen voor mij zaten, omdat ze kennelijk hoegenaamd niet begrepen waarover het ging. Dat om de ernst van de zaak te beklemtonen. De gemeentelijke diensten krijgen ook geregeld de vraag om op een andere taal over te schakelen, wat uiteraard geweigerd wordt. De problematiek is dus wel degelijk acuut en actueel bij ons.

Kortenberg voert overigens een beleid waarbij het zelf initiatieven ontwikkelt om het Vlaamse karakter van de gemeente te ondersteunen. Zo is er een actief onthaalbeleid dat past in het kader van maatregelen die mensen zich echt welkom doen voelen. Alleen azijnmaatregelen, werkt niet. De nieuwe inwoners worden uitgebreid verwelkomd en er wordt ook een dag van de nieuwe inwoners georganiseerd, volledig in het Nederlands. Daar wordt het Vlaamse karakter van de gemeente in de verf gezet en krijgen ze meteen ook een aanbod voor cursussen Nederlands voor anderstaligen. De gemeentelijke eerstelijnsdiensten hebben een opleiding genoten in het vriendelijk maar kordaat omgaan met anderstaligen. Aan al de loketten hangt de mededeling dat het Nederlands de bestuurs- en voertaal is en dat wie de taal niet machtig is zelf een tolk moet meebrengen. Als tweetalige of eentalig anderstalige mededelingen in etalages hangen of op uithangborden verschijnen, dan stuurt het gemeentebestuur steevast brieven aan de verantwoordelijken. In zeer vele gevallen wordt ook op ons verzoek tot medewerking ingegaan. We moedigen nieuwe inwoners ook aan actief deel te nemen aan het verenigingsleven en het Nederlands als dusdanig ook te gebruiken in de vrije tijd.

Waar het kan, zoals bij het afleveren van stedenbouwkundige vergunningen voor het plaatsen van lichtreclames, besteedt de gemeente steeds aandacht aan de bescherming van het Nederlandstalige karakter. Het blijft echter frustrerend dat we anderstalige opschriften die niet aan zo'n vergunning onderworpen zijn, niet formeel kunnen verbieden. We wijzen anderstalige inwoners op het belang van de kennis van het Nederlands om een job te vinden in de streek. Dat argument wordt misschien te weinig onderstreept. De handelaars en middenstandsverbonden worden gesensibiliseerd om niet automatisch over te schakelen op een andere taal als er anderstalige klanten zijn. Dat is cruciaal. Anderstaligen die het gevoel hebben dat ze geen enkele moeite moeten doen om in hun taal bediend te worden, missen compleet de stimulans om de taal van de streek aan te leren.

Reeds lang voor het Grond- en Pandendecreet hebben wij in 1994 al een gemeentelijke reglementering uitgewerkt om sociale kavels toe te kunnen wijzen aan kandidaten die een sociale band hebben met de gemeente en er minstens tien jaar wonen of gewoond hebben.

Als gemeente in het arrondissement Leuven vragen wij om een gerichte ondersteuning om het Vlaamse karakter te beschermen. Tegelijk staan we huiverig tegenover de formele uitbreiding van de Vlaamse Rand. Dat licht ik toe.

Het is een goede zaak dat de actieradius van Vlabinvest is uitgebreid tot een aantal gemeenten in de brede Vlaamse Rand en ook in het arrondissement Leuven. We maken er dankbaar gebruik van om bestaande woonuitbreidingsgebieden te ontsluiten, met voorrang voor jonge gezinnen die een band met de gemeente kunnen aantonen. De administratieve processen om dat te doen zijn echter loodzwaar en kafkaïaans, zodat de initiatiefzin van een gemeente die iets wil presteren in die zin compleet gefnuikt wordt. De Vlaamse overheid moet overschakelen van het soort van proceduremanagement dat nu gevoerd wordt, naar een projectmanagement ten behoeve van initiatieven die het Vlaamse karakter in de praktijk en op het terrein in stenen kunnen vertalen.

We zijn vragende partij voor ondersteuning van op het Vlaamse niveau inzake vrijetijdsbeleid, cultuuraanbod, sportinfrastructuur, flankerend onderwijsbeleid, sensibilisering van handelaars en middenstand en handhaving van het Nederlandstalige karakter van het straatbeeld. Dat laatste veronderstelt niet alleen een injectie van financiële middelen, maar vooral ook een vereenvoudiging van procedures en een aangepast wettelijk kader. We beseffen heel goed dat een deel van de desbetreffende regelgeving op het federale niveau ligt, maar willen het toch vermelden.

Met de formele uitbreiding van de Vlaamse Rand tot een bredere kring rond de hoofdstad, willen we uiterst voorzichtig omspringen. We vrezen dat het voor vele anders- en Franstalige inwoners de connotatie zal krijgen dat die gemeenten al ruimschoots verfranst zijn en dat het daar dus gemakkelijker zou zijn om in het Frans bediend te worden op hun wenken. Een formele uitbreiding getuigt ons inziens veeleer van een defensieve strategie dan van een offensieve die de troeven van de kennis van het Nederlands in de regio beklemtonen. We moeten ons ervoor hoeden de Franstalige olievlek al te zeer te laten uitdeinen, zeker in het arrondissement Leuven. Taal- en cultuurpsychologisch lijkt de formele uitbreiding van de Vlaamse Rand geen garanties te bieden op een betere integratie van anderstaligen in Vlaams-Brabant. Positieve initiatieven die gemeentebesturen kunnen helpen om het Nederlandstalige karakter te benadrukken en bevorderen, vinden we daar-entegen prima.

Het is volgens ons cruciaal dat er meer wettelijke hefboomen komen om het Nederlandstalige karakter van het straatbeeld af te dwingen. Misschien kan dat gedeeltelijk op het Vlaamse niveau geregeld worden, maar het lijkt ons fundamenteel dat het respect voor

de taalkundige eigenheid van Vlaams-Brabant ook op het federale niveau gebetonneerd wordt. Het punt kan allicht ook aangepakt worden in het kader van het zoeken naar een groot communautair pact.

Het beleid ter ondersteuning van het Nederlandstalige karakter in de brede rand rond Brussel moet een positief stimulerende aanmoediging bieden voor anderstaligen om Nederlands te leren en zich te integreren in het rijke lokale leven. Tegelijk moet het voldoende mogelijkheden bieden tot correctie van taalkoppigaards die het Nederlandstalige karakter van een gemeente in de dagelijkse praktijk niet willen erkennen. Dat gedrag moet vanuit de Vlaamse en de federale regelgeving actief bestreden worden.

We zijn voor een open en gastvrij Vlaanderen, maar dat kan alleen als in de dagelijkse praktijk ook onze taal en cultuur gerespecteerd worden.

4. Uiteenzetting door mevrouw Elke Zelderloo, gedeputeerde bevoegd voor het Vlaamse karakter bij de provincie Vlaams-Brabant

Mevrouw Elke Zelderloo: De provincie was van bij aanvang betrokken bij de vzw ‘de Rand’. Dat maakt ons standpunt uiteraard ook interessant in het licht van de vooropgestelde uitbreiding van het werkingsgebied. Sinds december 2009 ben ik bevoegd voor het Vlaamse karakter. Doelstelling daarvan is het Vlaamse karakter van de provincie Vlaams-Brabant te vrijwaren en te bevorderen. Het beleid ter zake spitst zich voornamelijk toe op de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand rond Brussel waar dat karakter het meest bedreigd wordt, maar zeker niet uitsluitend.

In de Vlaamse Rand is het de bedoeling een beleid te voeren dat het Vlaamse karakter respecteert, uitstraalt en versterkt door alle burgers ertoe aan te zetten deel te nemen aan een open en verdraagzame leefgemeenschap met het Nederlands als voertaal. Alle provinciale bindingen met vzw ‘de Rand’ vallen ook onder de bevoegdheid. Vanuit dat standpunt heb ik de volgende bedenkingen bij het voorstel om het werkingsgebied uit te breiden. De provincie wordt vertegenwoordigd in vzw ‘de Rand’ en sluit een samenwerkingsovereenkomst tussen de vzw, de Vlaamse Gemeenschap en de provincie zelf. Daarin worden de afspraken vastgelegd met betrekking tot de taken die de vzw ‘de Rand’ op zich moet nemen, het subsidiebedrag van de Vlaamse Gemeenschap aan de vzw en het subsidiebedrag van de provincie Vlaams-Brabant aan de vzw ‘de Rand’.

In opdracht van de provincie moet vzw ‘de Rand’ aandacht hebben voor onder meer het meewerken aan taalpromotieactiviteiten, het uitbouwen van gemeenschapscentra tot informatieloketten over de regio, het informeren van Vlamingen in hun zoektocht naar een woning in de Vlaamse Rand en het voeren van een verwelkomingsbeleid voor Vlamingen die van elders in de Vlaamse Rand komen wonen.

De provincie vraagt tevens dat de vzw ‘de Rand’ zich ertoe verbindt actief deel uit te maken van vzw Vlabbaccant, een samenwerkingsverband waarin overleg en onderlinge afstemming plaatsvindt over profiel, promotie en programmatie van vzw ‘de Rand’ en de andere cultuur- en gemeenschapscentra binnen de Vlaamse Rand.

Tot slot verwacht de provincie dat de vzw indien nodig de belangen behartigt van de zes faciliteitengemeenten.

Een uitbreiding van het werkingsgebied van vzw ‘de Rand’ zou betekenen dat de toevertrouwde opdrachten in een veel ruimere regio moeten worden aangeboden, namelijk een verdubbeling van het aantal te bedienen gemeenten. Dat kan maar op twee manieren:

ofwel blijft men binnen de afgesproken budgetten ofwel met een substantiële verhoging daarvan. Om een zo groot werkingsgebied te bedienen binnen de nu ingeschreven budgetten en een minimale dienstverlening te garanderen in alle gemeenten, zou de werking in de 19 gemeenten drastisch moeten worden afgebouwd. Zowel middelen als impact van de vzw 'de Rand' zouden jammerlijk wegebben. Dat is geen optie.

Een verhoging van de budgetten lijkt echter evenmin een optie. In de provinciale begroting wordt voor de bevoegdheid Vlaams karakter jaarlijks een bedrag ingeschreven van ongeveer 1,2 miljoen euro. In de samenwerkingsovereenkomst wordt een jaarlijkse werkingssubsidie toegekend aan de vzw 'de Rand' voor de uitvoering van de vermelde opdrachten. Dat belooft voor dit jaar 683.400 euro. Meer dan de helft van de begroting wordt zodoende aan de Rand besteed. In 2011 en 2012 zal de subsidie nog een stijging kennen naar respectievelijk 690.300 euro en bijna 700.000 euro.

Ik kan geen engagementen aangaan die de duur van de legislatuur overschrijden. De inspanningen van de provincie ten aanzien van de vzw 'de Rand' zijn reeds aanzienlijk en er is weinig tot geen ruimte meer, zelfs niet voor een minder sterke stijging. Dat zou ten koste gaan van andere initiatieven binnen de bevoegdheid Vlaams karakter. Ik wil die bevoegdheid ook niet herleiden tot louter een bijdrage aan de vzw. Binnen het kader van de bevoegdheid Vlaams karakter worden immers nog andere zin- en waardevolle initiatieven genomen en de provinciale bevoegdheid gaat nu eenmaal ruimer dan enkel de Vlaamse Rand. Mocht het Vlaams Parlement toch tot een uitbreiding van het werkingsgebied beslissen, dan kan ik niets meer garanderen dan de reeds vooropgestelde bedragen.

Een dergelijke uitbreiding vergt voor de vzw naast meer werkmiddelen ook meer infrastructuur, meer personeel, een bredere bedeling van de RandKrant. Daarvan is dit jaar trouwens een nummer geschrapt in het kader van de algemene besparingen en in het bijzonder van de communicatie die aan de Vlaamse administratie is opgelegd.

Behalve de budgettaire impact, zou een formele uitbreiding bovendien een volkomen verkeerd signaal zijn. De Franstaligen zouden het kunnen opvatten als zouden we de initiële rand van 19 gemeenten willen opgeven en zij hun slag hebben thuisgehaald, en dat Vlaanderen zijn troepen verder moet terugtrekken. Er is ook nog het risico dat door zelf de werking uit te breiden, de anderstaligen al dan niet bewust vragende partij worden voor zaken in gemeenten waar ze die eisen nu niet stellen. Concreet zou met een uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw het aantal faciliteitengemeenten stijgen van zes naar zeven, want Bever is ook een faciliteitengemeente, al leven de twee taalgemeenschappen in volkomen harmonie met elkaar. Ik weiger een beleid te voeren dat mogelijk problemen oplevert waar die er nu niet zijn. De remedie van de uitbreiding is in die zin nog erger dan de kwaal, dus blijf ik vasthouden aan de 19 gemeenten.

Een andere bedenking is dat er steeds wordt gesproken over de 19 gemeenten als geheel, maar het gaat eigenlijk over een vrij heterogene groep van gemeenten. De noden en vragen zijn overal anders, in Dilbeek en Overijse. Zelfs de zes faciliteitengemeenten zijn anders. Met een uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw neemt de diversiteit alleen maar toe. Dat kan de werking van de vzw wel bijzonder complex maken. Het biedt bovendien minder garanties op een daadkrachtige werking.

Voor gemeenten die niet tot het omschreven werkingsgebied van de vzw behoren, is er overigens niet echt een probleem in de praktijk. Er kunnen en worden net zo goed initiatieven genomen om het Nederlandstalige karakter te ondersteunen. Er zijn cursussen Nederlands voor anderstaligen en die gemeenten kunnen ook een beroep doen op het provinciaal subsidiereglement voor projecten die het Vlaamse karakter van de provincie

onderstrepen. De provincie organiseert ook een platform van de gemeenten in de Vlaamse Rand. Het is een informeel overlegplatform dat tot doel heeft ervaringen en goede voorbeelden uit te wisselen. Elke gemeente die aangeeft daarvoor belangstelling te hebben, wordt uitgenodigd. Op de vorige bijeenkomst waren er vertegenwoordigers van onder meer Liedekerke, Ternat en Huldenberg. Al die gemeenten behoren niet tot het bestaande werkingsgebied van vzw 'de Rand'. Ik geloof meer in dergelijk overleg dan in een uitbreiding van het werkingsgebied.

Tot slot mogen we niet uit het oog verliezen dat het behoud van het Nederlandstalige karakter van de provincie niet alleen zal afhangen van de werking van de vzw 'de Rand' en de provinciale bevoegdheid Vlaams karakter. Het gaat veel verder en is een opdracht van eenieder die ermee begaan is: gemeentebesturen, verenigingen uit allerlei sectoren, centra voor volwassenenonderwijs, het Huis van het Nederlands, beroeps- en ondernemersopleidingen, particuliere en individuele initiatieven. Het is al te simpel het voor te stellen alsof een uitbreiding van het werkingsgebied van vzw 'de Rand' alle problemen zou oplossen. Er zijn nog heel wat andere initiatieven die met vrucht het Vlaamse karakter bewaren, en ook het parlement ondernam al diverse acties ter zake.

Ik wil hier in het Vlaams Parlement vragen om te blijven nadenken over mogelijke initiatieven om dat Vlaamse karakter te bewaren en te bevorderen. Daarnaast moet men ook blijvend oog hebben voor mogelijke negatieve gevolgen van elke beleidsbeslissing voor de Vlaamse Rand en de zes faciliteitengemeenten. De uitbreiding is geen positief initiatief, meen ik. Als elke beleidsmandataris lokaal, provinciaal en regionaal zijn verantwoordelijkheid opneemt, kan er al heel wat ondernomen worden ter versterking en ondersteuning van het Vlaamse karakter, zonder dat het werkingsgebied wordt uitgebreid.

In vele scholen van de Vlaamse Rand lopen kinderen school van ouders die Nederlandsonkundig zijn. Dat kan als bedreiging, maar net zo goed als een positief signaal gezien worden dat de ouders begrepen hebben dat ze, als ze een betere toekomst voor hun kinderen willen, ze die naar een Nederlandstalige school moeten sturen. Als we dan ook nog die ouders ervan kunnen overtuigen zelf Nederlands te leren, dan zijn we al een heel stuk op de goede weg. Daarvan wil ik werk maken door onder meer volgend jaar meer af te stemmen op de campagne 'Nederlands als Tweede Taal'.

5. Bespreking

Mevrouw Gwenny De Vroe: Het is goed alle klokken te horen. Alle sprekers vinden het in elk geval positief dat de problematiek ter discussie voorligt. Ook het feit dat de politiek het probleem en de uitdagingen erkent, wordt als goed ervaren, net als een vooropgestelde versterking en verdere uitbouw van het beleid ter zake.

Iedereen lijkt ook tevreden over de werking van vzw 'de Rand'. De vzw zou zich bezighouden met de 19 gemeenten maar zou tevens toegankelijk zijn voor gemeenten daarbuiten. Dat ze bij de vzw voor ondersteuning kunnen aankloppen, is echter bij die andere gemeenten niet echt bekend. De voorgestelde uitbreiding zou een belangrijk signaal zijn in die zin ten aanzien van de andere gemeenten, de inwoners en anderstaligen.

De vraag om uitbreiding blijkt ook een financiële kwestie. Me dunkt is iedereen het erover eens dat het Nederlandstalige karakter van Vlaanderen bewaard moet blijven. De uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw biedt daartoe een van de meest ideale oplossingen.

Concreet wil ik van vzw 'de Rand' weten of ze het mogelijk achten om de inspanningen van de vzw voor nieuwe gemeenten gespreid in de tijd op te voeren in een groter werkingsgebied, naargelang van de keuze voor een hoger budget dat geleidelijk meegroeit.

Volgens sommigen zou een uitbreiding van de Rand niet veel verschil maken voor de gemeenten die erbij komen. Ik ben een andere mening toegedaan. Hoe staat u daartegenover?

Van de heer Taes hoor ik dat de gemeente Kortenberg open en gastvrij tegenover andersstaligen staat. Ik juich dat toe. Toch verneem ik tegelijk dat inzake vrijetijdsbeleid, sensibilisering van handelaars enzovoort, er toch nog vraag is naar ondersteuning en stimulerende initiatieven ten behoeve van het Nederlandstalige karakter. Dat is precies de taak van vzw 'de Rand' en dan meen ik te horen dat u daar toch tegen gekant bent. Hoe zit het daarmee?

Mevrouw Zelderloo besloot haar betoog met de stelling dat ze tegen een uitbreiding van het werkingsgebied gekant is. Ze zou er werk van maken om de ouders van anderstalige kinderen in Nederlandstalige scholen ook echt op te voeden en Nederlands te leren. Dat is een positieve ingesteldheid, maar in dat verband wil ik er toch op wijzen dat er wachtlijsten zijn voor volwassenen. Zolang die er zijn, kunnen niet alle mensen het Nederlands aanleren. Ruimer dan de Rand zitten we dus met een serieus probleem van aanleren van het Nederlands. De heer Frans had tijdens de vorige hoorzitting laten weten dat hij dat nogmaals zou aankaarten in het Randoverleg. Is dat gebeurd?

Met de uitbreiding zou een verkeerd signaal gegeven worden. Daarmee ben ik het absoluut oneens. Het gaat immers om de sensibilisering van de anderstaligen. We moeten proberen het Nederlandstalige karakter zoveel als mogelijk te vrijwaren.

De heer Willy Segers: Het probleem is al geregeld ter sprake gekomen. Ik wil dan ook verduidelijken waarom het voorstel van resolutie tot stand is gekomen en verwijzen naar het nieuwe Vlaamse regeerakkoord waarbij dit ook een discussiepunt was binnen de meerderheidspartijen. Uiterekend een van de tegenargumenten van vzw 'de Rand', met name de strategische beeldvorming die veeleer negatief overkomt, werd de eerste reden om te beslissen het niet te doen. Ook het financiële aspect speelt mee, niet alleen qua middelen maar ook omdat de uitbreiding ook meer personeel en infrastructuur enzovoort veronderstelt. Tot slot wordt ook aangehaald dat de uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw het aanbod zou kunnen doen verwateren. Dat waren ook de voornaamste redenen waarom het in het regeerakkoord niet is opgenomen. Ik wil ook ten aanzien van deze discussie benadrukken dat het hier er vooral om gaat zoveel als mogelijk een consensus te bereiken.

De andere gemeenten naast de 19 worden onder meer ook geconfronteerd met gelijkaardige problemen, maar zijn er allicht minder tegen gewapend door een gebrek aan ervaring. Ze vragen om ondersteuning en dat moet mijns inziens gebeuren. Als we allemaal diezelfde analyse maken, dan rest de vraag hoe het wordt opgelost.

Uit persoonlijke ervaring geef ik nog mee dat sinds de aanstelling van de gemeentebesturen in 2006 en het uitbouwen van een schepenbevoegdheid voor Vlaams beleid of hoe het ook wordt genoemd, erover moet worden nagedacht wat die functie moet inhouden. Met de benoeming van iemand in die rol is de kous niet af. Het zou een verlengstuk van het hele gemeentebestuur moeten zijn en de spreekbuis voor wat er in een gemeente leeft.

Gekoppeld aan de instellingen en organisaties die er zijn – vzw ‘de Rand’, de provincie met eigen activiteiten en de organisatie van het platform Vlaamse Randgemeenten en met de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand die in zijn beleidsverklaring bepaalde aspecten opnam inzake mandatarissen, de Codex enzovoort – moet een gecoördineerde werking een feit worden. In de aanloop naar een nieuwe legislatuur op gemeentelijk niveau is het zaak ervoor te zorgen dat de nieuwe start vlotter verloopt.

Mevrouw Karin Brouwers: We weten niet goed wat we met het voorstel van resolutie aan moeten. Me dunkt ben ik de enige uit het arrondissement Leuven in de commissie. Ik voelde me zeer aangesproken toen ik de tekst van Open Vld en Groen! las. Het begrip ‘de Rand’ is als dusdanig bedoeld om de rand van Brussel aan te duiden. Bertem is echter een pure randgemeente van Leuven en niet van Brussel. Ik geef graag toe dat ook daar de verfransing toeneemt, maar ik kon me er psychologisch niet in vinden. Naast dat argument zijn er echter vandaag een heleboel andere op tafel gekomen die er zeker niet toe strekken nu plots voor het voorstel van resolutie te stemmen.

In tijden van besparing, een belangrijk programmapunt van Open Vld, vormen de budgettaire implicaties van een uitbreiding een doorslaggevend argument. Het gaat niet op iets goed te keuren dat achteraf bekeken niet haalbaar blijkt.

De uitspraak van burgemeester Taes over de broodnodige omschakeling van een proceduremanagement naar een projectmanagement lijkt me zeer terecht. Het Vlaams Parlement heeft meer dan 70 resoluties die op knelpunten in procedures wijzen, zoals voor de milieueffectenrapporten en huisvesting. Het is belangrijk dat we erop blijven hameren dat er verder werk moet worden gemaakt van het omzetten van die resoluties in beleid. Dat lijkt me minstens even zinvol als al het andere schitterende werk dat gebeurt in en voor de Rand. Hetzelfde geldt voor cultuur, jeugd, sport. Ik vraag me af of het mogelijk is om er in dat verband extra aandacht aan te besteden, eventueel in samenwerking met inburgering en integratie, dat de middelen voldoende naar Vlaams-Brabant gaan. Misschien heeft de provincie wel nood aan die extra ondersteuning als provincie. Ik meende dat tussen de regels door te verstaan.

Mevrouw Mia De Vits: Ik ben vandaag alvast niet overtuigd door degenen die vóór pleiten. Het bedreigde Vlaamse karakter van een gemeente mag niet verward worden met sociologische en morfologische veranderingen die zich voordoen in die gemeente.

Ik blijf bij de elementen die wij al eerder aanhaalden en die ook mevrouw Zelderloo naar voren bracht. Naast een financiële kwestie, waarbij het vreemd is dat Open Vld dit op tafel gooit terwijl de partij stevast pleit voor besparingen, zou een uitbreiding ook een negatief signaal geven.

Er zijn drie soorten randgemeenten: de zes waar de vzw ‘de Rand’ een heel specifieke taak heeft; de gemeenten die grenzen aan die zes of Brussel en ten slotte gemeenten die een sterke verfransende invloed ondergaan. De vzw stelt vrijblijvend haar expertise ter beschikking van die gemeenten. Misschien zou het ook goed zijn ‘good practices’ uit te wisselen ten behoeve van die gemeenten om ze te helpen met de fenomenen om te gaan. We mogen niet dezelfde fouten maken als met de 19 in de voorbije decennia, waarbij we stevast inzetten op taal en anderstalige burgers negeren.

Als ik hoor over respect voor taal en cultuur, dan moet ik aan de heer De Waele als inwoner van de gemeente naast Lennik, Gooik, toch kwijt dat het misschien ook aangewezen is dat hij dan ook respect toont voor mensen die anders denken dan hijzelf. Het gemeentehuis zou een open huis moeten zijn waar onder meer de discussie over het alleen nog

ophangen van Vlaamse vlaggen niet door hem alleen moet worden beslist maar met het volledige schepencollege. Er zijn in Lennik ook andersdenkenden die zich graag zouden thuis voelen.

De heer Willy De Waele: Ik vraag het woord voor een persoonlijk feit.

De voorzitter: U krijgt daarvoor zo dadelijk het woord. We gaan eerst verder met de vragenronde.

Mevrouw Irina De Knop: De N-VA is voorstander van een schepen voor Vlaams karakter als signaal dat het belangrijk is om het Nederlandstalige karakter te benadrukken. Tegelijk geven zowat alle meerderheidspartijen de kritiek dat een uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw van een te defensieve houding zou getuigen. Dat schepenampt lijkt me dan evenzeer zo te noemen. Het is helemaal niet defensief om te laten zien dat we in een Vlaams gebied wonen. Als dat dan toch zo is, dan vraag ik me vooral af waarom de vzw 'de Rand' überhaupt buiten zijn omschreven werkingsgebied moet optreden. Dan is dat net zo goed een defensief signaal naar die gemeenten: Meise, Merchtem, Wemmel enzovoort. Ik vraag me af waar het verschil is tussen Merchtem en Opwijk of Ternat en Asse, die wel tot het werkingsgebied behoort? De bevolkingsaantallen en -dichtheid lopen gelijk en steeds meer mensen verhuizen ernaartoe vanuit Brussel. Het defensieve verhaal moet dus sterk gerelativeerd worden. De werking van de vzw is goed.

Wij roepen met het voorstel om het werkingsgebied uit te breiden op om proactief de noden van die gemeenten op te sporen en niet om ze exact te benoemen en te zorgen dat vzw 'de Rand' in elk daarvan een identieke werking ontwikkelt. Het gaat erom op een objectieve basis te beoordelen wat nodig is. Dat initiatief ligt nu bij de gemeenten, die vaak geen weet hebben van het overkoepelend beleid. De vzw heeft in die zin knowhow opgebouwd.

De financiële consequenties zijn er natuurlijk wel, maar ik meen dat al heel veel mogelijk is zonder een verdubbeling van de middelen. De gemeenten die zouden worden toegevoegd aan de werkingssfeer zullen ongetwijfeld ook begrijpen dat dingen niet op één dag veranderen.

De heer Sven Gatz: Ik denk dat de eigenlijke onderliggende standpunten minder ver uit elkaar liggen dan sommige discussies doen vermoeden.

Van de heer Frans verneem ik dat een politieke beslissing tot uitbreiding onmiskenbaar meer middelen vergt. Als de politiek dat beslist dan is hij er niet tegen, mits enige kanttekeningen. Mevrouw Zelderloo stelt dan weer dat uitbreiding niet nodig is; het zou zelfs een negatief signaal geven. Ze pleit veeleer voor meer informele en formele contacten tussen vzw 'de Rand' en de omliggende gemeenten. Ook daarmee kan ik het niet oneens zijn. De heer De Waele legt sterk de nadruk op institutionele aspecten, naast het feit dat hij een uitbreiding een goede zaak zou vinden. Die aspecten komen echter in het voorstel van resolutie veel minder terug. De heer Taes lijkt omwille van dezelfde argumenten eerder huiverig te staan tegenover de uitbreiding, maar zou er me dunkt ook niet echt rouwig om zijn.

Alles staat of valt met de migratie uit Brussel. Daarmee worden we nu eenmaal geconfronteerd. Sommige mensen kunnen daar perfect mee leven en accepteren de idee van een steeds meer internationale stad, met de positieve en negatieve aspecten die daaraan vastzitten. Anderen kunnen zich er veel minder in vinden dat hun stad vol onherkenbare gezichten loopt en trekken weg uit de stad. De migratie aanpakken is evenwel niet zo eenvoudig en heeft ook nog een grote federale context. De voorbije jaren zijn al strengere maatregelen ingevoerd, maar op zeker ogenblik botst men op het Europees Verdrag voor

de Rechten van de Mens. Ik pleit voor een doorgezet strenger en zakelijker migratiebeleid, maar we zullen op limieten botsen.

Het fenomeen van mensen die in Brussel aankomen en zich na verloop van tijd in de Rand gaan vestigen, is al vaker in beeld gebracht. Er moet sowieso iets gebeuren in de Rand, maar zoals een VUB-demograaf zei, moet men ook blijven investeren in Brussel en dat kost handenvol geld. De discussie of dat ook oplevert wat ervan verhoopt wordt, moeten we blijven voeren. Het lijkt er echter op dat de minister van Onderwijs zich afvraagt of de Vlaamse overheid nog wel zo veel moet blijven investeren in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel als ‘de soep verdunt’. De witte Vlaming van thuis uit verdwijnt en de anderen die vaak om sociaaleconomische redenen zich de taal eigen willen maken, nemen toe. Alles hangt samen als een communicerend vat.

Ik ben het inzake de Rand eens met het feit dat er institutionele veranderingen nodig zijn, wat duidelijk ook de splitsing van het kiesarrondissement en het gerechtelijk arrondissement impliceert. Zelfs als dat gebeurt, dan nog roept dat niet zonder meer de verfransing of ontnederlandsing een halt toe. Dat is ook de reden voor het voorstel van resolutie. We beseffen dat het niet alles zal oplossen, maar doen alsof het een verkeerd signaal zou geven door het werkingsgebied van vzw ‘de Rand’ uit te breiden lijkt me wat hypocriet. Als men weet tot waar de verstedelijking en internationalisering gaat, dan is het normaal dat men probeert daar tijdig een antwoord op te bieden.

Er zal inderdaad veel bespaard moeten worden, maar waar nodig moeten de juiste keuzes gemaakt worden. Als er voldoende kan worden bespaard op andere vlakken, is het allicht mogelijk ook bijkomende investeringen te doen op andere punten. Mijns inziens moeten we blijven de focus richten op de Franstaligen en Brusselaars van goede wil. Ten tijde van minister Anciaux is een onderzoek uitgevoerd dat aangaf hoe de verhoudingen lagen inzake integratiebereidheid bij mensen die zich in de Vlaamse Rand gingen vestigen. Met één groep kunnen we weinig aanvangen, wegens absoluut geen bereidheid tot integratie. Dat irriteert mateloos, want die mensen beseffen absoluut niet dat dit geen goede Europese attitude is. Toch zijn er twee derde anderen, die zich zonder al te veel problemen wel wil aanpassen, de kinderen gemakkelijk naar het Nederlandstalig onderwijs stuurt en niet blijft pendelen naar Brussel voor onderwijs. Wat die mensen thuis doen, ligt buiten ons bereik. Het is vooral de bedoeling de juiste signalen te geven naar het middelste derde deel, dat in tijden van communautaire hoogspanning terugplooit naar Franstalige kant en in tijden van communautaire vrede veeleer bereikbaar is voor onze kant. Moeten we dan met honing of azijn werken? Me dunkt is een goede mix van beide het juiste antwoord. Een nog verdere verstrenging van de taalwetgeving lijkt me niet aangewezen. De positieve signalen die vzw ‘de Rand’ uitzendt kunnen velen echter wel bekoren, denk ik. Ook daarom willen we het werkingsgebied uitgebreid zien.

De heer Eric Van Rompuy: Het gaat concreet over de vraag of het werkingsgebied van vzw ‘de Rand’ moet worden uitgebreid of niet. De sprekers hebben me ervan overtuigd dat het een totaal verkeerd signaal zou zijn. De vzw is opgericht specifiek met het oog op de zes faciliteitengemeenten. De bedoeling van Vlabinvest was eigenlijk woningen te kunnen bouwen in de faciliteitengemeenten, maar omdat dat niet lukte, heeft men die werkingszone ook uitgebreid. Daarbij speelt dan wel de positieve problematiek van mensen de kans geven om ergens te blijven wonen.

Het werkingsgebied van vzw ‘de Rand’ uitbreiden naar Kortenberg en Lennik enzovoort, lijkt me onzinnig. Ik begrijp de houding van de heer De Waele niet goed. Het zou een signaal geven dat de verfransingskwestie zich niet alleen in de faciliteitengemeenten voordoet, maar ook zo veel verder. Zoals de heer Taes stelde, moeten de gemeenten ter zake

zelf hun verantwoordelijkheid opnemen en initiatieven ontwikkelen om het Vlaamse/Nederlandstalige karakter van hun gemeente te vrijwaren en te bewaren. Het verbaast me dat de burgemeester van Lennik in dat verband om meer middelen vraagt voor de vzw. De gemeenten moeten dat binnen hun budgetten incalculeren.

Vzw 'de Rand' levert prima werk, maar ze in een keurslijf dwingen om die werking uit te spreiden over het dubbele aantal gemeenten, is de essentie tenietdoen. Het was in eerste instantie complementair aan wat die zes Franstalige gemeentebesturen niet deden, daarna is het uitgebreid om meer ondersteuning mogelijk te maken voor de gemeenten waar de verfransingsdruk zeer groot is. Om het uit te smeren over heel Vlaams-Brabant is overdreven. Daar komt het eigenlijk op neer, goed bekeken. Het is geen goed signaal en de eigen gemeenten moeten de functie van de schepen met bevoegdheid voor het Vlaamse karakter van de gemeente naar behoren invulling geven. De mogelijkheden van de gemeenten zelf moeten ten volle benut worden zonder dat vzw 'de Rand' daarmee belast wordt. Elke gemeente heeft een eigen problematiek. Zo heeft Sint-Stevens-Woluwe volgens de studie van Kind & Gezin 56 percent anderstalige leerlingen. Dat gaat niet over de Franstalige bourgeoisie die er is komen wonen, maar wel over de tweede en derde generatie migranten die zich er vanuit Schaarbeek en omgeving zijn komen vestigen. Er zijn al 150 Armeense gezinnen die hun kinderen naar de Nederlandstalige school sturen. In andere gemeenten zullen de anderstalige kinderen van thuis uit allicht van heel andere oorsprong zijn. Dergelijke problemen moeten school per school worden bekeken, moeten vanuit Onderwijs gestuurd worden en lokaal opgevangen na grondig onderzoek van de sociologische druk en omstandigheden. De vzw hoeft daarmee niet te worden belast.

Het voorstel van resolutie is een absoluut verkeerd signaal, hoe goedbedoeld ook.

De heer Willy De Waele: Ten aanzien van mevrouw De Vits wil ik zeggen dat ik niet het gevoel heb dat ik enige verantwoording verschuldigd ben. Ik koester een groot respect voor taal en cultuur, maar als burgemeester ben ik bevoegd om het Gemeentedecreet, de wetten, decreten en koninklijke besluiten uit te voeren. Dat doe ik als legalist perfect. Zo draagt het KB van 1974 me op op bepaalde dagen de Belgische vlag te hijsen. Dat gebeurt ook, al is het misschien niet van harte. De problematiek die voorligt, heeft daarmee geen uitstaans. Mij in de schoenen schuiven dat ik taal en cultuur niet zou respecteren, is echter een brug te ver.

Zoals de heer Willy Segers zei: het is hoog tijd voor een politiek overschrijdend debat, wat nodig is in dergelijke materies. Dat gebeurt echter niet. Ik ben niet ingehuurd door de liberale fractie om het dossier te verdedigen. Mijn visie hoeft trouwens niemand te verbazen, die is al jaren gekend. Mijn argumentatie wordt bovendien onderbouwd met cijfers. Er is een bedreiging qua anderstaligen en niet alleen van Franstaligen. Dat klopt, maar de ont-nederlandsing van het kleuteronderwijs is een feit in mijn gemeente.

Het verbaast me dat ervan wordt uitgegaan dat het de Franstaligen zou verontrusten als wij onze eigenheid willen beschermen in Vlaanderen. De lokale besturen, de provincie Vlaams-Brabant en het Vlaams Parlement voor Vlaanderen moeten het als een taak beschouwen om dat te doen binnen symbiotische context.

Budgettair is er een probleem. Het is inderdaad niet gemakkelijk, voor niemand, ook niet voor de gemeenten. Wij heroriënteren een aantal middelen naar nieuwe bestemmingen. Misschien is het wel mogelijk om er vanuit het Vlaams Parlement aan tegemoet te komen. Budget kan in elk geval geen reden zijn om het niet te doen.

Bever is inderdaad een faciliteitengemeente, maar daar kent men de agressiviteit van de Franstaligen niet zoals in de zes andere. Burgemeester Luc Deneyer bewaart op een schitterende manier de rust, maar er is ook geen tegenwerking van de Franstaligen zoals in de andere randgemeenten. Dat BHV splitsen dat niet zal oplossen, weet ook ik, maar als men zelfs dat nog niet kan, waar is het land dan mee bezig? Het zal hoe dan ook de druk van Franstaligen uit de hoofdstad die er kandidaat kunnen zijn verminderen.

Dezelfde problemen doen zich nooit voor aan de zuidkant van de taalgrens. Daar respecteert men taal en cultuur. Tienduizenden Vlamingen zijn uitgeweken zonder faciliteiten, zonder enige ondersteuning op het vlak van cultuur of taal of economisch. Ze hebben zich aangepast zoals het hoort. Ik volg de heer Van Rompuy wel als hij stelt dat het dan niet alleen om Franstaligen gaat maar ook om mensen van andere origine die zich moeten aanpassen.

In onze gemeente organiseren we wel degelijk cursussen en hebben zaterdag aan tien mensen van de tweede graad ook diploma's uitgereikt. Er was niemand bij van de Franse taalrol, ook geen ouders die hun kinderen wel naar mijn gemeenteschool sturen. Dat is een probleem. Wij vragen om een symbiose met de provincie Vlaams-Brabant en met Vlaanderen binnen de beperkte marge van het budget. Daarom ben ik voorstander van een uitbreiding van het werkingsgebied van de vzw 'de Rand'.

De heer Eddy Frans: Niemand van voor- of tegenstanders van een uitbreiding kan ontkennen dat het probleem en de uitdaging vanuit beleidsoogpunt zich breder uitstrekt dan de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand. Dat betekent ook dat het beleid een antwoord moet bieden op die uitdagingen. In de eerste plaats moeten inderdaad de betrokken gemeentebesturen een eigen beleid ter zake voeren. Of ze daar altijd voldoende voor geïnformeerd en gewapend zijn, is maar zeer de vraag. In die zin volg ik de heer De Waele die stelt dat er in symbiose moet worden gezocht naar een manier om de gemeentebesturen daarin te ondersteunen om een zo efficiënt mogelijk beleid te kunnen voeren. Wij spelen daarin een rol, niet de enige. Er zijn al wat methodieken, instrumenten en formats ontwikkeld om met honing anderstaligen positief te motiveren en te sensibiliseren om de stap naar Vlaanderen te zetten en de taal te leren. Die zaken moeten zo snel en efficiënt mogelijk terechtkomen waar ze kunnen ingezet worden. Dat doen we in de 13 gemeenten van de Vlaamse Rand, de zes niet meegerekend. We zijn trouwens volkomen bereid dat ook te doen ten overstaan van andere gemeenten. Of dat altijd even goed lukt? Neen, want er is niet voldoende personeel om daarvoor gemeente per gemeente mensen op af te sturen. We doen dus een beroep op fora en bestaande overlegplatformen, zoals het platform van gemeenten in de Vlaamse Rand en de regiovergaderingen in het sportoverleg. Daar doen we dan een inbreng en beantwoorden vragen.

Ik geef graag toe dat we dan nog niet alle gemeenten bereiken. Mevrouw De Vroe heeft gelijk als ze zegt dat niet alle gemeenten weten dat ze bij vzw 'de Rand' kunnen aankloppen. Daarbij moeten we erop toezien dat we niet de illusie wekken dat wij het voor de gemeenten allemaal gaan doen. Wij reiken modellen en mogelijkheden aan. De uitvoering moet op gemeentelijk niveau gebeuren, net als de financiering.

De werking van vzw 'de Rand' inzake taalpromotie is maar een onderdeel van het benaderen van de doelgroepen waarop we ons richten. Het integrale beleid voor de Vlaamse Rand moet veel breder sporen: onderwijs, ruimtelijke ordening, vernederlandsing van het straatbeeld, taallessen waarvoor het Huis van het Nederlands in de hele provincie bevoegd is. Ik doe opnieuw een oproep om ook in die andere beleidsdomeinen goed uit te kijken naar waar er zich behoeften situeren. Of men nu tot de bestaande omschrijving van de Vlaamse Rand behoort of niet en afhankelijk van de omvang van de behoefte, kan men

bekijken op welke manier men behulpzaam kan zijn. Ik heb het in die zin ook vooral over de omkadering van het basisonderwijs.

Mevrouw Elke Zelderloo: Ik sluit me volledig aan bij het betoog van de heer Frans. Ik had het trouwens niet over wachtlijsten, maar over het feit dat de ouders die hun kinderen naar een Nederlandstalige school sturen, gewoon een positief signaal geven. Dat lijkt me een begin voor een stapsgewijze aanpak. In een volgende fase moeten ze nauwer bij die stappen betrokken worden.

Ik blijf een uitbreiding van het werkingsgebied van vzw ‘de Rand’ een verkeerd signaal vinden. Het lijkt dan alsof we de omschreven 19 gemeenten aan hun lot overlaten en de essentie van de Rand verliezen.

De heer Chris Taes: De diagnose van het probleem klopt, mijns inziens. Dat is ook de verdienste van het voorliggende voorstel van resolutie. De remedie daarentegen klopt volgens mij niet. Er dient een onderscheid te zijn tussen de ondersteuning van het Vlaamse karakter in de praktijk enerzijds en het formele uitbreiden van het werkingsgebied van de vzw anderzijds. Het eerste moet gebeuren in een geïntegreerd en gecoördineerd kader waarbij zowel de gemeenten als de provincie en het Vlaamse niveau betrokken zijn. De expertise van vzw ‘de Rand’ kan daarbij meer dan in het verleden aan bod komen. Ik zie echter de noodzaak niet om het werkingsgebied van de vzw meteen uit te breiden. Voor de gemeenten is er een overlegplatform en voor bepaalde cruciale problemen lijkt vzw ‘de Rand’ niet het geschikte instrument om oplossingen te bieden. Daarbij denk ik bijvoorbeeld aan de anderstaligheid in het basisonderwijs. In het secundair onderwijs kennen we de onthaalklassen voor anderstaligen die in het basisonderwijs niet bestaan. Dat positieve en geïntegreerde systeem biedt anderstalige leerlingen een heel jaar lang een taalbad om in het reguliere onderwijs te kunnen instappen. Misschien moeten voor dergelijke acute problemen de oplossingen meer in die richting worden gezocht.

Mevrouw Gwenny De Vroe: Ik besluit dat alle sprekers het erover eens zijn dat we onze gemeentebesturen die met de problemen geconfronteerd worden beter moeten wapenen. Het is nodig hen ondersteuning aan te bieden. Het wordt dus tijd voor actie in die zin.

De voorzitter: Ik dank de sprekers voor hun waardevolle bijdragen en de initiatiefnemers voor hun voorstel dat toch een interessant debat heeft losgeweekt.

De voorzitter,

Mark DEMESMAEKER

De verslaggever,

Karin BROUWERS